

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 5 феврал, сешанба № 22 (1239)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

УЧИНЧИ МЕХНАТ ЯРМАРКАСИ

Анджон туманининг меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш бўлими туман универсал бозорида учинчи бор бўш иш ўринлари ярмаркасини ўтказмоқда. Бу ерга махсулот харид қилиш учун келган одамлар бир йўла бўш иш ўринлари ҳақида маълумотга эга бўлади, корхоналар ҳамда хусусий тадбиркорлар ишлаб чиқарган махсулотлар билан танишади.

Ярмарка қошида фаолият кўрсатаётган ахборот маркази эса бу борада тегишли тушунтиришлар беради. Ишга жойлаштириш хоҳлаганлар учун шу ернинг ўзиде тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилади.

- Иш излаб юрганларнинг аксариятини ёшлар ташкил қилади, - дейди бўлим мудири Ш.Пирматов. - Уларга биз алоҳида эътибор қаратамиз ва турли курсларга йўллама берамиз. Масалан, қизлар орасида тикуччилик касбига талаб катта. Уларни ўқитиш учун хусусий фирмалар ва моҳир чеварлар жалб қилинмоқда.

Қаҳрамонлар орамизда

Парижини Европанинг қалби дейишади. Самарқандлик чиннисозларнинг меҳнати, махсулотининг сифати шу жойдаки тан олиними, демек чекилган захмлар зое кетмабди. Болтакул ака Париж марказидаги мухташам меҳмонхонанинг деразасидан кўёшнинг кўтарилишини кузатаркан, қалби уфқ ортидаги она юрти — Ўзбекистонга ажиб бир орзиқиш билан талпинганини сезди.

Кунни кеча Парижда жойлашган халқаро санатчилар палатасида бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида ишлаб чиқаришнинг барқарорлиги сақлаб қолингилми учун Самарқанддаги «Нафис»

ликларга эга, фақат ундан оқилонга фойдаланиш керак» деган сўзлари катта туртки бўлди. Демак, изланиш зарур. Болтакул ака корхонанинг етакчи мутахассисларини, ихтирочиларни йиғди. Янги хомашё манбаини топиш, хомашёни ишлаб чиқаришга яроқли даражага келтириш технологиясини яратиш, бу жараённи корхонанинг ўзиде амалга ошириш вазифа-

ИХТИРОЧИ

ОТАЖ (чинни заводи)га ушбу нуфузли ташкилотнинг олтин медали топширилди. Ҳақиқатда ушбу дамдаги олқишлар, табриклар завод директори Болтакул Тўрақулнинг қўлига осиди ана бир бор жаранглагандай бўлди.

Она юртга элтадиган самолёт парвозига ҳали анча вақт бор. Болтакул ака беихтиёр ўтган кунларни эслаб кетди. У ҳали бир яшарлиғидеак онадан етам колди. Урушдан кейинги оғир йиллар эди. Отаси Мардонкул ака фарзандларини ўқитмади. Лекин барибир она меҳри бўлака. Уларнинг ҳовлисидан дунёга донғи кетган асори-атиқалар — Гури Амир макбараси, Регистон мажмуаси, Бибиҳоним ва Шохизинда гумбазлар кўриниб туради. Эсини танибдики, бу обидлар Болтакул акани ҳайратга солади. Ҳақиқатда уларнинг сирини тадқиқ қилади. Айни мана шу хусусият унинг бутун иш фаолиятида ҳам яққол намоён бўлиб туради.

Болтакул ака Самарқанд чинни заводи ишчиларининг илк авлодиға мансуб. У завод ташкил бўлган йили ишга кирган. Бу 1970 йил эди. Самарқандда санатнинг бутунлай янги соҳаси пайдо бўлди. Мутахассисларга эҳтиёж жуда катта. Бошқалар қатори Б.Тўрақул ҳам корхона йўлланмаси билан Тошкент политехника институтига ўқишга кирди. Назарий билимларни пухта ўзлаштирган Болтакул аканинг иқтидорини тез орада намоён бўла бошлади. Ҳам сиртдан ўқиб, ҳам ишлаб юрган йиғит хумдон цехида электр энергия кўп сарфланаётганини пайқаб қолди. Аҳолини ўрганиб чиққач, печлардаги вентиляторларнинг беридаги воз кечиб мумкинлигини, бунда технологик жараён бузилмаслигини, катта миқдордаги электр қуввати тежаллигини асослаб берди. Мутахассислар бўлажак муҳандиснинг ҳисоб-китобла-

Шундан бери ўтган ўттиз йил мобайнида у етмишга яқин рационализаторлик таклифлари киритди. Улар ишлаб чиқаришга жорий қилиниши туфайли олинган иқтисодий самарани жамлаб ҳисоблаш анча мушкул. Корхонада Болтакул аканинг ихтирочи сафдошлари кўп. Ҳаким Раупов, Татьяна Бошдарова, Алексей Панцирев, Наил Гизатулин, Али Ризаев шулар жумласидандир. Улар томонидан ҳар йили камида 2-3 та таклиф киритилади ва корхонага 5-6 миллион сўмлик наф келтирилади.

Собиқ Иттифоқ парчалангандан кейин ҳаммасини мустақил, дадил бошлашга тўғри келди. Бош муҳандис Б.Тўрақулнинг ҳам ташвиши кўпайди. Бир йил ҳам ўтмай корхона директорлиғига тайинлангач, барча ташвишлар ўзининг зиммасида қолди. Айни ўша дамларда корхонада хомашё етишмаслиғи боис ишлаб чиқариш ҳажмининг қисқариши хавфи туғила бошлаганди. Бунинг ортидан бошқа муаммолар ҳам пайдо бўлиши тайин эди. Очирқор айтганда, иш жойларини қисқартиришга, малакали мутахассисларни бой беришга тўғри келарди. «Вазиятга мослашиш, ҳар хил баҳоналар билан қўл учиде ишлашга ўтишдан осони йўқ. Лекин ишисиз қолган одамларнинг тақдирини, корхонанинг келажағи нима бўлади? - Болтакул ака тунини тонгга улаб ўйларди. - Қийинчиликларни енгишнинг иложини топиш зарур. Энг аввало, хомашё масаласини ҳал қилиш керак. Лекин қандай қилиб?».

Шунда унинг болалик хотиралари, маҳаллий хунармандларнинг фаолиятини синчиқлаб кузатгани жудаам асқотди. Айниқса, Президентимиз катта йиғинларнинг бирида «Ўзбекистон замини чексиз бой-

сини қўйди. У ниҳоятда тўғри йўлни танлаган эди. Узоқ ва самарали изланишдан сўнг Ангрендан каолин, Лангандан пигматит, Деҳқонбоддан чиннибоп тупроқ, Бухородан қолип ясашга яроқли гипс олинмади бўлди. Булардан тўғридан-тўғри фойдаланиб бўлмасди. Тайёр технология, ускуналар ҳам йўқ.

— Ҳақиқатларда баъзан тур яримдан оғунча корхонада қолиб кетар, режалар, таклифлар, лойиҳалар устиде баҳслашардик. Иқтисодчилар турли ҳисоб-китобларни, лаборатория ходимлари олинган натижаларни қайта-қайта таҳлил қилишардик, - дейди ҳозир ХХ кузатув кенгаши раиси бўлиб ишлаётган Маҳмуд ака Зубайдуллаев. - Шунинг натижаси ўлароқ Ангрендан олинмаган каолинни тозалаш усули топилди. Маҳаллий хомашёдан бўёқ тайёрландиган бўлди.

Юртимиз заминидан каолин, пигматит, чиннибоп тупроқ олинди, улардан чиннисозлик санатига яроқли қоричима тайёрлашни ихтиро қилгандан сўнг янги муаммо пайдо бўлди. Уни санат усулида, яъни кўп миқдорда ишлаб чиқаришнинг ўзи бўлмасди. Болтакул аканинг боши қотди. Ўйлайвериб кечалари уйқуси қочиб кетарди. Табиий ҳолдаги хомашёни санатбоп хомашёга айлантириш учун бутун иш ишлаб чиқариш тизимини ташкил этиш керак бўлади.

Шундай кунларнинг бирида бош муҳандис, касабакўм раиси директур хузурида кундалик масалаларни муҳокама қилишарди. Ҳар келганда касабакўм раиси Ҳаким Абдурашулов сўз очди:

— Ишчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш тадбирларини, моддий ёрдам мезонларини ишлаб чиқишимиз керак.

РУСТАМ ҚУРБОНОВ.
(Давоми бор)

Тошкент - мустақиллик йилларида

Истиқлол йилларида мамлакатимиз пойтахти - Тошкентнинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарди. У дунёнинг энг гўзал шаҳарлари қаторидан ўрин олди. Ана шу давр мобайнида ўзиде миллий ва замонавий меъморчилик аъёналарини муҳассаб этган Олий Мажлис биноси, Теурийлар тарихи давлат музейи, меҳмонхоналар, фаворалар, кўприклар, кенг ва раво йўллар курилди.

«Ўзбектеlevision» студиясида суратга олинган «Тошкент - мустақиллик йилларида» деб номланган икки қисмли янги ҳужжатли кинофильмда ана шу ҳақда ҳикоя қилинади.

Фильмда Президентимиз Ислам Каримов мамлакатимизда амалга оширилган барча бунёдкорлик ишларининг бош мезмони сифатида намоён бўлади. Бу, айниқса, Юртбошимизнинг ташаббуси билан шаҳар марказида бунёд этилган Хотир хиббони, Бўзусоҳилидаги Шаҳидлар хотираси ёдгорлиги мажмуи, янги спорт иншоотларининг яратилиши манзараларида янада яққол ифодаланган.

(ЎЗА).

«Бухоротекс» акциядорлик жамияти «Ўзенгилсоноат» ассоциациясида салмоқли ўринга эга корхона ҳисобланади. Унда 8000 нафардан зиёд тўқимачи уч сменада меҳнат қилмоқда.

Янги техника билан таъминланган корхона мана тўрт йилдири, йилига 1000 тоннадан ортиқ юқори сифатли калава ишлаб чиқариш қувватига эга. Келгусида бу тех-

нологиялар қаторига Германиянинг «Кемницер Шпинераймашиненбау», «Гроссенхайнер», Япониянинг «Мурата» ва «Тойодо» фирмалари дастгоҳларини ўрнатиш кўзда тутилган.

Суратларда: ўровчи Манзура Нурова; ишлаб чиқариш устаси Гулнора Очлова ва йигирувчи Маъруфа Атоева. С.ЗУФАРОВ (ЎЗА) олган суратлар.

Ижтимоий меҳнат муносабатларини шакллантириш, фуқароларнинг фаолигини кўчайтиришда касаб уюшмаларининг ўзига яраша ўрни бор. Шу боис, улар ислохотлар талабидан келиб чиқиб, иш берувчилар билан ишчилар ҳамкорлиғи ва манфаатларининг муштарақлигини таъминлашга қаратилган ижтимоий шерикчилик омилларида унумли фойдаланишга интилоқдалар.

Туман касаб уюшмасида бултур 2500 та кўмитаси ҳисобиде 32 та бошланғич ташкилот мавжуд. Бундан ташқари, 500 га яқин деҳқон, фермер хўжалиқларида касаб уюшма гуруҳлари фаолият кўрсатяпти.

Кўмитамиз ва бошланғич ташкилотлар фуқароларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган аниқ тадбирларни ишлаб чиққан. Туман ҳокимлиғи, агросаноат мажмуи ва жамоа ширкат хўжалиқлари раҳбарияти билан ҳамкорликда тузилган жамоа шартномаларининг бажарилиши қатъий назоратга олинган.

Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш ва иш билан таъминлашга жиддий аҳамият берилляпти. «Бандлик» дастури асо-

оилаға 871 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Кўп болали оилаларнинг ўғил-қизларини соғломлаштириш учун 11 миллион 734 минг сўм маблағ ажратилди.

Нафақахўрлар, ногирон ва боқувчисини йўқотган, ўзгалар ёрдамиға муҳтож кишилар 310 минг сўмлик моддий ёрдамдан баҳраманд бўлдилар. 34 нафар ме-

УЙЛАР МУБОРАК
2849 оила ҳовли тўйлари ўтказди

нинг турли соҳаларига ишга обдорилди. Касаб уюшмалари ҳисобидан кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига 130 минг сўмлик дарслик ва ўқув қуроллари олиб берилди. 53 нафар болаларнинг ҳар бириға халқ банкида 2000 сўмдан жамғармалар очилди.

Ўтган икки йилда 336 та кам таъминланган

натқашға республикамизнинг марказий сўхатгоҳларида дам олишлари учун йўлланмалар берилди.

Жамоа келишувига мувофиқ туман қишлоқ ва сув хўжалиғи бошқармаси билан биргаликда дон ва пахта тайёрлаш режаларини ошириб бажарган илгорлар қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Кичик ва ўрта бизнес

ривожланмоқда. Ўтган даврда тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш учун 120 миллион сўмдан зиёд кредит ажратилди. Ҳозирги пайтда туманда 1000 дан зиёд яқка тадбиркорлик субъектлари, 500 га яқин фермер хўжалиғи, 137 та хусусий фирма ва кичик корхоналар ишлаб турибди. Туркиятликлар билан лойиҳа қиймати 2,4 миллион АҚШ доллари миқдориде терини қайта ишлаш қўшма корхонаси барпо этилди. Кейинги йилларда 210,4 минг квадрат метр уй-жой қурилиб, 2849 оила янги уйларға кўчиб кирди.

Амалдаги йил — Қарияларни қадрлаш йили сифатида тарихда қолади. Шу муносабат билан қарияларға ғамхўрлик кўрсатишни янада яхшилашға қаратилган тадбир ишлаб чиқиди.

Барот ҒАФУРОВ,
Шофиркон туман Агросаноат мажмуи ходимлари касаб уюшма кўмитаси раиси.

ФЕРМЕРЛАР СОВФАСИ

Куйичирчик туманидаги 26-мактаб ўқувчилари таъмирдан сўнг замонавий жиҳозланган синфларда ўқий бошлади.

Яна бир қувонарли жиҳати, «Улуғбек» хўжалиғи фермери Ҳамза Хуббалиев мактаб кутубхонаси учун юз минг сўмлик китоб совға қилди. Фермер бундай хомийлик ёрдамини тумандаги 29-, 31-мактабларға ҳам кўрсатиб келмоқда. Шунингдек, у «Қизил шарқ» маҳалласида истиқомат қилаётган камхарж оилаларға ҳам бир ярим тонна бугдой тарқатди.

Фермер учун ўтган деҳқончилик йилии бара-

лари 82 гектарға кенгайди. Тумандаги «Исроил», «Ойбек-А», «Кўчқор ота» каби ўнлаб фермер хўжалиқларида ҳам ер самарадорлиғи қўзланганидан анча юқори бўлмоқда. Шу боис бу йил туман ҳокимлиғи томонидан илгор фермерлардан саккизтасига 600 гектар қўшимча майдон ажратилди. Демак, ерлар фермерлар тасаруфига ўтгач, самарадорлиғи янада ошади, даромад янада кўпаяди. Хомийлик ёрдамлари ҳам кучаяди.

(ЎЗА).

Касаб уюшма ёрдами билан

ришға фақат унинг розилиғи билангина йўл қўйилиши мумкинлиғи кўрсатиб ўтилган.

Шундан сўнг Марказий кўмита Қашқадарё вилоят халқ таълими бошқармаси ҳамда мактаб-интернат мутасаддиларига қонун бузилишиға йўл қўйилгани маълум қилиб, С.Абдуллаева аввалги ўрниға қайта тикланиши лозимлигини билдирдилар. Таажубки, юқоридеги ташкилотлар бунга беписанд қарадилар.

Таклиф инобатға олинмагач тармоқ Марказий кўмитаси масалаға изчил ёндошиб Қарши шаҳар судига муурожаат этди.

Суд С.Абдуллаевани қайта ишга тиклаш ва унга етказилган моддий ҳамда маънавий зарарни қоплаш учун махсус мактаб-интернат ҳисобидан 183 минг сўм ундириб бериш ҳақида қарор чиқарди.

Н.РАФИКОВ,
«Ишонч» мухбири.

АДОЛАТ СУДДА ҚАРОР ТОПДИ

Қарши шаҳар қар болалар махсус мактаб-интернатининг ўқитувчиси Сожида Абдуллаева мазкур билим даргоҳида рус тилидан дарс беради. Касбий малакасини оширганидан сўнг у ўқувчилар билан яқка тартибда шуғуллана бошлади. Лекин 2000 йилнинг августига келиб, мактаб-интернат директорининг буйруғига асосан у бир ставка тарбиячилик ҳамда 4 соат рус тили-

дан дарс беришға ўтказилди. Тажрибали ўқитувчи учун бу ҳам моддий, ҳам маънавий йўқотиш эди. Шу боис ушбу буйруқдан норози эканлигини ва ўзининг аввалги ўрнида қолдиришларини сўраб, маъмуриятға муурожаат этди. Лекин, унинг фикри билан ҳеч қандай ҳисоблашмади.

Меҳнат ҳуқуқи чекланган ўқитувчи Ўзбекистон касаб уюшмалари Федерацияси Кен-

гашиға ёрдам сўраб муурожаат этди. Унинг аризаси билан республика таълим ва фан ходимлари касаб уюшма Марказий кўмитасининг мутахассислари шуғулланишди. Маълум бўлишича, ариза муаллифи бошқа ишға ўтказилаётганда меҳнат қонунчилиғи қўпол равишда бузилган. Чунки Меҳнат Кодексининг 92-моддасида бошқа доимий ишға ўтказиш, ходимнинг меҳнат вазибаларини ўзгари-

Э.ЭРМАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

Иктисодиётни эркинлаштириш хориж сармояларини ишлаб чиқаришга дадил олиб киришни тақозо этади. Бухоро вилоятидаги Олот тўқув фабрикаси 1987 йилда ташкил топган бўлса-да, мустақиллик шарафати билан иктисодий юксалишга эришди.

Бундан тўрт йил муқаддам жамоада ишлар орқага кетган эди. Лекин, корхонада ислохотларни амалга ошириш учун астойдил ҳаракат қилинди. Ишлаб чиқаришга янги технология киритилди. Энг муҳими, одамлар қалбига йўл топиб, жамоада интизом ва уюшқоқлик мустаҳкамланди. Ҳар бир иш тажрибали мутахассислар, оқсоқоллар ва касаб уюшма кўмитаси раиси Жаҳонгир Зойиров билан бамаслаҳат амалга оширилди.

шартларига кўра, қўшма корхонанинг умумий лойиҳа қиймати 9,4 миллион АҚШ долларини ташкил этади. Ана шунинг 4,5 миллион доллари корхона, 2,5 миллион доллари чет эллик шериклар ҳиссага тўғри келади.

Тадбиркорлик самара берди. Махсулот микдори кўпайиб, сифати яхшиланди. Минг нафарга яқин ишчи, инженер-техник ходим меҳнат қилаётган корхонада яппи махсулот 1 миллиондан 120 миллион сўмликдан ошиб кетди. Айна пайтда тайёрлов, тўқув ва махсулот сифатини назорат қилувчи цехлар кўнгилдагидек ишлаб турибди. Ишининг бир маромда боришини таъминлаш учун механика-таъмирлаш, электр, иситиш ва совутиш цехлари, ҳаво узатиш, транспорт бўлими, тозалаш иншооти фаолият кўрсатяпти.

Корхона раҳбарияти Швейцария давлатининг «Риматекс» компанияси билан қўшма корхона тузиш тўғрисида шартнома имзолади. Ҳамкорлик

Ишчи шарафи

ёр махсулот бўлиб, «Олотекс» тамғаси билан савдога чиқади. Демак, корхона тайёрлаган махсулотларини чет элларга сотар экан, унинг иктисодий қуввати ошади, имкониятлари кенгайди. Эркин валюта захираларига эга бўлиш тараққиёт учун қафолатдир. Фабрикада ишлаётган ходимларнинг 659 нафа-

сўмлик дарсликлар ва кўрғазмали ўқув қуроллари олиб берилди. Аёллар корхона ҳисобидан тиббий кўриқдан ўтказилиб, даволандилар. Ёш фарзанди бўлган аёллар ва ноғиронларга қулай иш шариоити яратиб берилган, қўшимча таътиллари жорий этилган.

50 ўринли ишчилар ошхонаси, дам олиш, ювениш, маънавият ва маърифат хоналари ишлаб турибди. Белгиланган режа бўйича қўшма корхона 2002 йилнинг август ойига қадар ишга тушиши керак. Янги корхонанинг очилиши ҳозирги фабрика ёпилади, дегани эмас. Эски тўқув дастгоҳлари ҳам бир маромда ишлайверадди. Бунинг эвазига қўшимча 200 та янги иш ўрни яратилади.

Янги йил арафасида корхона раҳбари ва касабқўм раиси шу ерда ишлаб кетган Шариф бобо Ҳамроев ва Сайли бобо Ҳўжақуловларнинг ҳолига хабар олгани бориб, уларнинг ҳар бирини 5 минг сўмдан пул ва озиқ-овқат махсулотлари билан сийлашди.

Боболарнинг дуолари ижобат бўлиб, «Олотекс»нинг ишлари янада юришиб кетиши, рақобатбардош ва сифатли махсулотлар жаҳон бозоридан ўрин олиши, шубҳасиз.

И. ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

Фаргона тўқимачилик ҳиссадорлик жамиятининг биринчи ип-йигирувчи тўқув фабрикаси жамоаси сидқидилдан меҳнат қилмоқда. Уларга барча қулайликлар яратилган. Фабрикада маҳаллий хомаш — пахтадан сифатли хом ип ва газламалар ишлаб чиқарилаётир. Утган йили 2503 тонна хом ип ва 12 миллион 569 минг метр хом газламалар тайёрланди.
Суратда: лаборант Турсуноя Мўминова.

М. КОДИРОВ
(ЎЗА) олган сурат.

«ОЛОТТЕКС» АЁЛЛАРИ

БАНК ҲОМИЙЛИГИДА

Ҳўжабод туманидаги кўп тармоқли «Ойдин» ишлаб чиқариш фирмаси бундан икки йил муқаддам «Ўзсанотқурилишбанк»нинг вилот бўлимидан 10 миллион сўм қарз олиб, ўз фаолиятини бошлаган, қишлоқ ёшларидан 30 нафарини ишга жалб этиб, трикотаж махсулотлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйган эди.

Етакчилар ҳақида ҳикоялар ОБРЎ МИҚҚОЛЛАБ ЙИГИЛАДИ

Яширидан на ҳолат: мазкур санъат билим даргоҳида касаб уюшма ташкилоти кўп ҳам кўзга ташланавермасди. Унинг хонаси ҳам йўқ, бирор йигилиш ҳам ўтказилмас, ўрни ҳам сезилмасди.

— Касаб уюшма ташкилоти ишлаши керак! — қатъий қилиб деди янги ўқитувчи Хатирохон Акрамова йигилишлардан Хурида, — иш беришчи билан ишловчи ўртасида бирор келишмовчилик бўлса, унинг ҳақ-ҳуққидини ким ҳимоя қилади? Жамоа шартномаси талабларининг бажарилиши устидан ким назорат ўрнатади? Меҳнат шариоитини яхшилаш керак бўлса, арзимизни кимга айтамыз?

Бу ҳаққоний талабни кўпчилик айни муддао, деб қабул қилди. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, билим юрти касаб уюшма аъзолари йигилиш ўтказишди. Унинг қатнашчилари касаб уюшма етакчиси кенг билимли, мустақил фикрлайдиган, ўз соҳасини, касаб уюшма муаммоларини чуқур билладиган, ижтимоий-иқтисодий ҳимоянинг турли шаклларида фойдалана оладиган одам бўлиши кераклигини қайта-қайта таъкидлаб, Хатирохон Акрамовани раисликка сайлашди. Бир вақтлар юртта машҳур «Дуторчи қизлар» ансамблида етакчи сизанда ва касабқўм раиси сифатида ишлаб юрганида бу соҳада яхшигина тажриба орттирган эди у.

Янги раис ишни ўқитувчи-ҳодимлар ва талабалар учун яратилган меҳнат ҳамда дам олиш шариоитларини яхшилашдан, касаб уюшма аъзоларининг оилавий ҳаёти билан танишишдан бошлади. Ташкилот учун алоҳида хона ажратилишига ҳам катта эътибор қаратилмоқда. Биргина мактаблари таъмирлаш ва кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига дарсликлар сотиб олиш учун хўжалик ҳисобидан 740 минг сўм маблағ ажратилганининг ўзиёқ бунинг исботидир.

Азим РАҲАБОВ,
Қизилтепа туманидаги Алишер Навоий номидаги хўжалик касаб уюшма кўмитаси аъзоси.

Чортоқ туман ҳокими Муродилла Ҳасанов бизни янги бозор қурган тадбиркор билан таништирди. Муродилла Бурҳонов фикрлари кескир, мулоҳазали, боқийлари ўқтам киши экан.

ТАДБИРКОР БОЗОР ҚУРДИ

Бозорни айландик. Буюм ва мол бозори талаблар даражасида. Миллий андозада пардоз гиштдан қад ростлаган мухташам биналарда пахта тиши, консерва, тикувчилик, дурадгорлик, пайванчдлаш ва новвойчилик цехлари ишлаб турибди. Бу ерда 350 нафар киши меҳнат қилаяпти.

— Бир ярим гектар майдондаги эски бозор ўрнида қурилиш бошладан олдин яхшилаб ўйладим, — деди М. Бурҳонов «Туркистон-пресс» мухбирига. — Лойиҳани ўзим чиздим. Қўйилаётган ҳар бир гишта эътибор бердим. Банкдан кредит олмай тадбиркорликдан топганимни шу қурилишга сарфладим.

Тадбиркор қурилиш олти йилда битгани ва унга юз миллион сўм маблағ сарфланганини айтди.

— Ҳали ниятларим кўп, — дея сўзини давом эттирди у. — Мактаб, касалхона, ёшлар учун ўйингоҳ қурмоқчиман. Хорижий шерик топиб, қўшма корхона очиб ниятним ҳам бор. Мен АҚШ, Италия, Франция, Туркия ва бошқа кўплаб мамлакатларда бўлдим. Иш ўргандим. Амин бўлдимки, инсон астойдил изланади, интилса катта ютуқларга эришади. «Туркистон-пресс».

ТАШАБУСКОРЛИК — ОМАД КАЛИТИ

Изланиш, интилиш тадбиркор фазилати. У нафақат ўзи, балки атрофидагиларга ҳам фойда келтириш ниятида яшайди.

Кейинги кезларда воҳамиз ишбилармонлари ҳаётидаги жонлиш тобора кўзга ташлана бошлади. Айни чоғда фаолият юритаётган 6136 та ўрта ва кичик бизнес субъектларида ишловчилар сони ўн беш минг кишини ташкил этмоқда.

Уларга яратилаётган шариоит қандай? Ойлик маошда узиллишлар содир бўлмаяптими? Бу масалаларни бир неча бор кўриб чиқишга тўғри келди. Тан олиш керак, меҳнат шариоити, ҳақ тўлаш борасида хусусий корхоналар анча илгариллаб кетди. Вилотимизда бу соҳада ишлаётган хизматчилар бошқа соҳа вакилларидан кўпроқ даромад олаётганини кузатишмоқда.

Бизда қатор йирки саноат корхоналарининг пайдо бўлиши иш билан таъминлаш даражасини оширди. Биргина мисол. «Сайхунсўт» корхонаси бугунги кунда турдош корхоналарни анча ортда қолдиряпти. Бу ерда ойлик маошнинг ошиб бориши, ишчиларга яратилган шарт-шариоитларни бошқа корхона билан қиёслаш қийин. Зеро, одамлар моддий манфаатдорлик юқори бўлган жамоада ишлаш ҳар томонлама қулай эканлигини аллақачон пайқаб етишган. Утган ой Гулистон шаҳрида Испания Республикаси билан ҳамкорликда барпо этилган «Сарбонтекс» қўшма корхонасининг ишга туширилиши 750 нафар кишини иш билан таъминлаш имконини яратди.

Айна пайтда хусусий мулк эгалари қўлида ишловчилар манфаатини 360 га яқин бошланғич касаб уюшма ташкилоти ҳимоялаб келмоқда. Уларнинг асосий вазифаси ишчи манфаати устуворлигига эришишдан иборатдир.

Э. БҮРИЕВ.

Қизилтепа туманидаги Алишер Навоий номидаги ширкат хўжалиги маъмурияти ва касаб уюшма кўмитаси ишловчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, уларни ижтимоий ҳимоялашга энг муҳим вазифа сифатида қарашди. Қисқа фурсат ичида ҳар бир ишчида ўртача ҳақ тўлаш 10 минг сўмдан ошди. Бундан ташқари, уларни муқофотлаш ва моддий рағбатлантириш тадбирларига 1.670 минг сўм сарфланди.

ҚИШЛОҚЛАРНИ РАВОН ЙЎЛЛАР БОҒЛАЙДИ

Оилавий пудратчилар ўртасида ишининг тўғри ташкил қилингани, меҳнат беллашувларининг мунтазам яқунлаб борилиши хўжалик иктисодиётини мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда. Хўжалик йилни 20 миллион сўмдан зиёд соф фойда билан якунлади. Унинг бир қисми эрта-индин пай уллуши сифатида берилади. Хўжаликда зарарли ишда ишловчиларга парҳез озиқ-овқат махсулотлари учун йил давомида 280 минг сўм маблағ ажратилди.

Худуддаги қишлоқларда инфратузилмани шакллантиришга ҳам катта куч-ғайрат сарфланди. Ҳозир хўжалик ҳудудидаги барча хонадонлар тўлиқ газлаштирилган. Қишлоқларни кенг ва равон асфальт йўллар боғ-

ҚИШЛОҚЛАРНИ РАВОН ЙЎЛЛАР БОҒЛАЙДИ

лаб турибди. Аҳолининг 60 фоизи тоза ичимлик суви билан таъминланган. Худудда миллий ҳунармандчилик ва маиший хизмат тармоқлари ривожланиши ҳисобига ўнлаб янги иш ўринлари яратилаётир.

Мактаблар ҳамда мактабга тарбия, соғлиқни сақлаш муассасалари фаолиятини яхшилашга ҳам катта эътибор қаратилмоқда. Биргина мактаблари таъмирлаш ва кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига дарсликлар сотиб олиш учун хўжалик ҳисобидан 740 минг сўм маблағ ажратилганининг ўзиёқ бунинг исботидир.

Азим РАҲАБОВ,
Қизилтепа туманидаги Алишер Навоий номидаги хўжалик касаб уюшма кўмитаси аъзоси.

— Жамоамиз аҳлининг талаб-истакларини ўргангиш фаолият йўналишини тўғри белгилашга имкон бермоқда, — дейди касабқўм раиси Қаҳҳор Розиков. — Шу тўғрисида долзарб масъум палласида ишловчиларни хўжалик ҳисобидан иссиқ овқат бериш, жисмонан бақувват қилиб тарбиялаш учун ёшларнинг қизиқишларини аниқ мақсадга йўналтириш, бўш вақтларини мазмунан бойитиш зарур. Шунинг ҳисобига олиб хўжалик касаб уюшма кўмитаси қишлоқдаги клуб қошида

Кўп билан кенгашиб, ҳар қандай вазиятда ҳам имкон топса бўлади. Айниқса, меҳнатқашлар манфаатларига дахлдор масалаларда бу жуда муҳим. Самарқанд туманидаги Ш.Рашидов номидаги ширкат хўжалигида айни ана шундай йўл тутилмоқда. Касаб уюшма кўмитаси барча масалаларга жамоа ахли билан фикрлашиб, хўжалик бошқаруви билан ҳамкорликда ечим топмоқда.

Жамоа қишлоқ хўжалик ишлари чикаришининг барча тармоқларида шартномавий режаларни ошириб бажариб, йил сайин фойда олишни кўпайтирмоқда. Табиий қийинчиликларга қарамай бултурги соф фойда 40 миллион сўм атрофида бўлди. Даромадининг бир қисми иш ва дам олиш шариоитларини яхшилашга, меҳнатни муҳофаза қилишга, кам даромадлиларни ижтимоий ҳимоялашга, соғломлаштириш, маданият ва спорт тадбирларига сарфланмоқда. Бунда хўжалик касаб уюшма кўмитасининг ташаббускорлиги ва ташкилотчилик сезилиб туради. Бир мисол. Утган йилнинг март ойидаги касабқўм мажлисида хўжалик автотрактор саройи ва чорвачилик фермасида меҳнатқашларнинг иш ва дам олиш шариоитларини яхшилашга доир масала муҳофиза қилинди.

Унга қадар касабқўм фаоллари мазкур тармоқда ишловчиларнинг шариоитини, фикр-мулоҳазаларини ўрганганди. Махлисга хўжалик ва тармоқ раҳбарлари тақлиф этилди. Унда мавжуд аҳвол ҳақида очиқ-шодора фикрлашиб олинди. Тўғри, мазкур жамоаларда анчагина ижобий ишлар қилинган. Лекин муаммолар ҳам йўқ эмасди. Касабқўм мажлисида билдирилган тақлифлар асосида ишлаб чиқилган тадбирларни хўжалик бошқаруви қабул қилди ва йил мобайнида амалга оширди. Натижада хўжаликнинг автотрактор саройи ва чорвачилик фермасида шариоит талаблар даражасига етказилди. Хусусан, душоҳна, дам олиш хоналарининг доимий ишлаши таъминланди. Автотрактор саройида иш жойлари аттестациядан ўтказилди.

КЎПНИНГ ФИКРИ

муаммоларни ҳал этишда муҳим омил бўлаяпти

қошлаб, кўп болали оилаларнинг фарзандларини дарсликлар, ўқув анжомлари билан таъминлаш, аёлларга қўшимча таъин бериш, туғруқ таътилини беш ойгача узайтириш, уч ёшгача боласи борларга ҳар ойда иш ҳақининг 30 фоизи миқдорда қўшимча ҳақ тўлаш шулар жумласидандир.

Касабқўмининг яна бир ташаббусини эътироф этиш керак, деб ўйлаймиз. Республикада ёшлар масаласи давлат сийсати даражасига кўтарилган. Уларни мустаҳкам этиш, юксак маънавийли, ма-

Намунали иш услуби

донию гавжум. Мавжуд 6 та шийпонда ҳам дала ишлари авж олган кезларда шу каби тадбирлар ўтказиб турилади.

— Кўпроқ ишлаб чиқариш масалалари билан банд бўлиб ижтимоий соҳага эътиборни сусайтириб қўямиз. Шунда касабқўм ёрдамга таянамиз, — дейди хўжалик бошқаруви раиси Нўмон ака Бурҳонов. — Тўғриси, касабқўм аъзоларининг фаолиятдан манмунизм, Чунки, улар меҳнатқашлар манфаатларини ҳимоялаб, ижтимоий-турмуш масалаларини ҳал этишга туртки бериб туришадди. Зеро, ҳамма нарса ўзаро боғлиқ. Ижтимоий эҳтиёжлари қондирилган кишининг эса меҳнат унумдорлиги юқори бўлади. Натижада ишлаб чиқаришдан фойда олинади. Даромадининг бир қисми яна ижтимоий соҳага, меҳнатқашлар манфаатдорлигини оширишга сарфланади. Демак, муаммолар ечим топишидан ҳамма манфаатдор. Шунинг учун жамоа шартномасида меҳнат муносабатлари мевърини, ўзаро мажбуриятларини аниқ

белгилаб олишга интиламиз. Масалан, ўтган йили жамоа шартномасига киритилгани боис, зарарли шариоитларда ишловчиларга 10 фоиз, тунги сменада ишлаётганларга 20 фоиз, касб маҳорати учун механизаторларга 25 фоизгача қўшимча иш ҳақи тўланди. Бошқа мажбуриятларни ҳам тўлиқ бажаришга интилдик. Негаки, моддий неъматларни яратаятган кишиларга гамхўрлик қилиш бизнинг бурчимиз.

Хўжалик касаб уюшма кўмитаси иш услубининг бир жиҳати бизга жуда маъқул бўлди. Касабқўм раиси ва фаоллари меҳнатқашларнинг муруват қилишини кутишмайди. Одамлар орасида кўпроқ бўлиб, уларнинг муаммоларини олиндан ўрганишга оdatландилган. Шу боис, шикоят-бозили, асабузарлик йўқ. Ошқоралик, ахилик, ишчанлик касабқўм имкониятларини кенгайтириб, мавқенин оширмоқда.

И. РУСТАМОВ.

ПЕДАГОГЛАР ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ ВА ГАЗДАН ҚАЙ ЙЎСИНДА ФОЙДАЛАНАДИ?

Саволингизга етакчи мутахассис Йўлдош АХМЕДОВ жавоб беради

САВОЛ: Менинг педагогик стажим 15 йил. II гуруҳ ногирониман. Педагоглар учун белгиланган электр энергияси ва газдан имтиёзли фойдаланиш ҳуқуқи ҳақида маълумот берсангиз.

А.СЕЙДАМЕТОВ, Гегайли тумани.

ЖАВОБ: Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 18 апрелдаги 178-сонли Қарори асосида уй-жой, коммунал хизматлар учун ҳақ тўлаш бўйича аҳолига имтиёзлар бериш тартиби тўғрисидаги Низомга иловада табиий ҳамда суолтирилган газ ва кўмирдан фойдаланиш меъёрлари белгиланган.

1. Табиий газдан фойдаланувчи шахсларга имтиёзли тарифлар бўйича фойдаланиш нормалари бир киши учун куб метр ҳисобида белгиланган:

- овқат пиширишга;
- марказий иссиқ сув таъминоти мавжуд бўлмаган уйлarda бир ой учун 12,5, бир йил учун 150,0;

- марказий иссиқ сув таъминоти мавжуд бўлмаган ёки иссиқ сув билан вақти-вақти билан таъминланадиган уйлarda газ воситасидаги сув иситкичлар ёрдамида иссиқ сув билан таъминлашга бир ой учун 10,5,

бир йил учун 126,0. 2. Уй-жойларни иситиш учун имтиёзли тарифлар бўйича табиий газдан фойдаланиш нормалари, оиланинг имтиёзга эга бўлган аъзолари сонидан қатъий назар, ҳар бир оила учун куб метр ҳисобида, иситиладиган хонанинг 108 куб метри ҳисобига белгиланган:

- Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм вилояти бўйича (иситиладиган хонанинг 1 куб метри ҳисобига газ сарфи нормаси - 2,5 куб метр) бир ойга 270,0, бир йил учун 3240,0;
- қолган вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича (иситиладиган хонанинг 1 куб метри ҳисобига газ сарфи - 2,4 куб метр) бир ойга 259,2, бир йилга 3110,4.

Иситиладиган хонанинг белгиланган меъёрдан ортиқча ҳажми учун ҳақ амалдаги тариф бўйича тўланади.

Табиий газ сарфини ҳисоблаш асослари билан жиҳозланган уйлarda, квартираларда имтиёзли тариф бўйича табиий газ бериш куйидаги тартибда тақсимланади:

Иситишга - иситиш мавсумининг ноябрдан мартгача (беш ой) давом этадиган белгиланган узунлигини ҳисобга олган ҳолда, имтиёзли тариф бўйича ҳақ тўланадиган иситишга газ беришнинг ушбу давр учун ойлик меъёри: Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти учун 648 куб метр (3240:5=648), қолган вилоятлар ва Тошкент шаҳри учун 622,1 куб метр (3110,4:5=622,1) ҳажмида белгиланган.

Овқат пиширишга ва газ воситасидаги сув иситкичлар ёрдамида иссиқ сув билан таъминлашга - Уй-жой-коммунал хизматлар учун ҳақ тўлаш бўйича аҳолига имтиёзлар бериш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 6-бандида кўрсатилган шахсларга имтиёзли тарифлар бўйича табиий газ беришнинг юқорида кўрсатилган меъёрларидан келиб чиққан ҳолда белгиланган.

Имтиёзли тарифлар бўйича ҳақ тўланадиган, иситишга, овқат пиширишга ва иссиқ сув билан таъминлашга табиий газ беришнинг ушбу меъёрлар бўйича белгиланган ҳажми (куб метр) газ сарфини ҳисоблагичнинг амалдаги кўрсаткичлари бўйича аниқланган ҳажмидан чегирилади ва қолган тафовут (имтиёзли тарифлар бўйича

даги «Электр энергиясидан имтиёзли тарзда фойдаланиш аҳоли учун электрдан фойдаланиш ҳажмини белгилаш тўғрисида»ги Қарорига мувофиқ, электр энергиясидан фойдаланиш меъ-

ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНА

Ишончга наф келтириш

ча тўланади. 3. Имтиёздан фойдаланиш ҳуқуқи эга бўлган фуқароларга имтиёзли тарифлар бўйича суолтирилган газ бериш йилга битта оила ҳисобига 283,8 кг миқдорда белгиланган.

4. Имтиёздан фойдаланиш ҳуқуқи эга бўлган ва марказий иситиш тармоғига эга бўлмаган уйлarda яшайдиган фуқароларга ёқилги бериш йилга битта оила ҳисобига 1 тонна кўмир миқдорда белгиланган.

Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 1 декабр

ёри ойига 110 квт. соат миқдорда белгиланган. Ушбу меъёрдан ортиқ фойдаланилган электр энергияси учун умумий асосларда ҳақ тўланади. Электр энергиясидан фойдаланишда шаҳарда яшовчи ўқитувчилар 50 фоиз, қишлоқда яшовчилар 100 фоиз имтиёздан фойдаланадилар. Бу имтиёزلардан фойдаланиш учун ўқув юртлари томонидан 10 йилдан кам бўлмаган иш стажини тасдиқловчи ҳужжатни ҳам кўрсатишигиз керак бўлади.

КИМ ҲАҚ

Саволингизга ҳуқуқшунос Гулнора МУРОДОВА жавоб беради

САВОЛ: 1970 йил 15 августдан ўқитувчилик фаолиятим бошланган. 1976 йилдан бошлаб 8 йил давомида ўқув ишлаб чиқариш комбинати (собиқ УПК)да илмий бўлим мудири бўлиб ишлаган иш вақтимни туман ижтимоий таъминот бўлимида инobatга олишмади. Шу тўғрими?

Ориф НАВРЎЗОВ, Шофиркон тумани, 13-сон ўрта мактаб ўқитувчиси.

ган ишлаб чиқариш-лар, муассасалар, ишлар, касблар ва лавозимларнинг 3-руйхати VII қисмида имтиёзли шартларда ёшга доир пенсия олиш ҳуқуқи эга бўлган маориф муассасалари, ташкилотлари ва уларнинг ходимлари руйхати белгиланган. Ана шу руйхатда кўрсатилган, маориф ходимлари таркибига ўқув ишлаб чиқариш комбинатида илмий мудири бўлиб ишлаган давр, шунингдек, халқ таълими идораларида раҳбарлик, мубоширлик (инспекторлик), йўриқчилик лавозимларида ишлаган давр, олий ўқув юртлари ва илмий-текшириш институтларидаги педагогик ҳамда илмий-тадқиқот ва бошқа ишлар махсус стажга қўшилмайди.

Республикасининг Қонуни 12-моддаси «К» бўлимида ўқитувчилар ва бошқа маориф ходимлари — махсус иш стажы камида 25 йил бўлган тақдирда эркакларга 55 ёшга тўлганларида, аёлларга эса 50 ёшга тўлганларида имтиёзли равишда ёшга доир пенсия тайинланиши белгиланган. Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 12-майдаги 250-сонли қарори билан тасдиқланган фуқароларнинг айрим тоифаларига имтиёзли шартларда пенсия олиш ҳуқуқини беради-

ЖАВОБ: 1993 йил 3-сентябрдаги «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Ўзбекистон

КОРХОНА ТАШХИСИ

«Наманганмаш» акционерлик жамиятининг молиявий ва техникавий-иктисодий ахволини Американинг етакчи консалтинг компанияларидан бирининг мутахассислари таҳлил қилмоқда. Ушбу таҳлил ишлари Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат кўмитаси ҳузурдаги хусусийлаштиришдан кейинги қўллаб-қувватлаш бюроси ташаббусига қўра ташкил этилган бўлиб, йил давомида олиб борилади. Лойиҳани амалга ошириш бўйича сарф-ҳаражатларнинг асосий қисмини ҳукумат ўз зиммасига олган.

Бундай қўллаб-қувватлаш корхонани ривожлантиришга ёрдам беради, - дейди «Наманганмаш» акционерлик жамияти бош муҳандиси О.Азимов. - Ҳар қандай меҳнат жамоаси фаолиятига четдан баҳо берилса ёмон бўлмайди.

Лойиҳа амалга оширила бошланганига унчалик кўп вақт бўлгани йўқ. Шу сабабли, аниқ натижалар ҳақида гапиришга ҳали эрта. Шунга қарамай, бу борада асосий ҳулоса чиқарилиди: корхонанинг асосий ишлаб чиқариш йўналиши - қувур арматураларини тайёрлаш сақлиниб қолади. Америкалик мутахассислар эса корхонанинг ишлаб чиқариш аҳолини қандай қилиб мустаҳкамлаш, истеъмолчиларга тақдир этилаётган маҳсулот турлари ва уларни бозорларда сотилишини қай тарзда кенгайтириш мумкин, деган саволларга жавоб топиш билан банд.

«Наманганмаш» акционерлик жамиятидан ташқари, вилоятда хусусийлаштиришдан кейинги қўллаб-қувватлаш бюроси томонидан бошқа корхоналарга ҳам жиддий ёрдам кўрсатилаётир. Поп туманидаги «Ўзбекўрамлитомёпгич» акционерлик жамиятида ҳам бу каби текшириш ишлари ўтказилди. Бу ерда амалга оширилган лойиҳа ўз натижасини берди. Ушбу акционерлик жамияти эндиликда вилоятнинг жадал ривожланиб бораётган саноат корхоналари қаторидан жой олди.

Навбатдаги таҳлил ишлари «Наманганконсерва» акционерлик жамиятида ўтказилади. Бу ерда ҳозир лойиҳани амалга ошириш бўйича тайёргарлик ишлари бошлаб юборилган.

(ЎзА).

«Фаллабанк»нинг Қорақалпоғистон бўлими 200 та декон ва фермер хўжаликларига, 200 дан ортиқ кичик ва ўрта бизнес субъектларига, 300 дан зиёд хусусий тадбиркорга хизмат кўрсатиб келмоқда.

БИЗНЕС РЕЖА АСОСИДА

Жумладан, Чимбой туманидаги «Даврон» фермер хўжалиги банкдан 1 миллион сўм кредит олиб, чорвачиликни йўлга қўйган эди. Утган йили икки тоннадан ортиқ гўшт этиштирилди. «Даврон»га ўхшаш фермер хўжаликлари, кичик корхоналар республикада анчагина.

Фермерларни, тадбиркорларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ҳамиса диққат марказимизда, - дейди «Фаллабанк»нинг Қорақалпоғистон бўлими бошқарувчиси Баҳодир Янгибоев. - Утган йили 261 та кичик ва ўрта бизнес субъектлари, фермер хўжаликлари ва хусусий ишбилармонларга қатъий бизнес режалари асосида 245 миллион 900 минг сўм кредит берди. Моддий жиҳатдан қўрсатилаётган имтиёзли кўмак туфайли фермерлар ўз қаддини тикламоқда, уларнинг ишлаб чиқариш салоҳияти яхшиланмоқда.

ПЕНСИЯ ҚАЧОН ТЎЛИК ОЛИНАДИ

САВОЛ: Мен 1999 йил 25 майда пенсияга чиқдим, бироқ ҳозир мактабда ишлаяпман. Пенсияни тўлиқ олишим мумкинми?
Н.УСМОНОВА, Усмон Юсупов тумани, «Миришкор» қишлоғи.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йилнинг 17 мартда «Хотин-қизларнинг ижтимоий муҳофазасини кучайтиришга оид қўшимча чоралар тадбирлар тўғрисида»ги Фармони қабул қилинган. Ушбу Фармон асосида 1999 йилнинг 1 июлидан бошлаб, аёллар ёшга доир пенсияга чиққандан кейин, ўрта ва кичик тиббиёт ходимлари, провизорлар, ногирон болалар-

нинг интернатлари, «Меҳрибонлик уй»лари тарбиячилари, шунингдек, ишлашни давом эттирмаган кутубхоначилар ва пенсияга чиқиб олдиндан мазкур кўрсатиб ўтилган мутахассислар бўйича камида 10 йил стажга эга бўлганларнинг тўлиқ миқдорда пенсия олиш ҳуқуқлари сақлаб қолинган.

Сиз меҳнат қилишни давом эттираётган экансиз, демак 50

фоиз пенсия оласиз.

САВОЛ: Умумий иш стажим 34 йил, шундан 11 йили кутубхоначи, 16 йили бош методист лавозимда ишлаганман. Методист бўлиб ишлаган даврим имтиёзли пенсияга чиқиш ҳуқуқини берадими?
М.АБДУРАСУЛОВА, Тўрақўрғон туман марказлашган кутубхоналар тизими услубий бўлими мудири.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунининг 3-руйхат 7-қисмида

куйдагилар белгиланган:

1. Педагог ходимларга имтиёзли шартларда пенсияга чиқиш ҳуқуқи тўлиқ иш кўни мобайнида бевосита болалар билан шуғулланувчиларга берилади.

2. Мактаб директорлари, халқ таълимининг бошқарув шўъбаларидаги мутахассис ва раҳбарлар тўлиқ бир ставкада 25 йил давомида ўқитувчилик қилган бўлсалар улар ҳам имтиёзли равишда педагог сифатида пенсияга чиқиш ҳуқуқига эгилар.

Методистларга эса имтиёзли пенсияга чиқиш ҳуқуқи назарда тутилмаган.

«MAROQAND» - ХИЗМАТДА

Тошкент вилояти Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси қошида ишга туширилган «MAROQAND» электрон ахборот маркази қисқа вақт мобайнида кўпчилигининг ишончини қозонди. Ҳозиргача вилоятда фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг товар ва хизматларга бўлган 2 минг 850 та талаб ва тақлифи марказга жамланди ва электрон алоқа ёрдамида бутун мамлакат бўйлаб тарқатилди.

Тадбиркорлик фаолияти кучайгани сайин бизнес оламидаги янгидан-янги маълумотлар, янгиликларга бўлган талаб ҳам ортиб бормоқда. Мазкур талабни қондиришда «MAROQAND» электрон ахборот тизими жуда кўл келади, - дейди марказ директори А.Саидов. - Айни кунларда вилоятимиздаги барча шаҳар ва туман тадбиркорлар палаталарининг ахборот-маслаҳат тартибот марказларини мазкур тизимга улаш ишларини яқунлаштири. Натижада ҳар бир хусусий тадбиркор исталган шаҳар ё тумандан туриб модём орқали ўзига зарур ахборотни олиш ва фойдаланиш имкониятига эга бўлди.

Марказ Ўзбекистонда тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ қонун ҳужжатлари билан бирга минитехнологиялар, маҳаллий ва хорижий инвесторлар, инвестицион ҳамда инновацион лойиҳалар, шунингдек, жаҳон биржалари, маҳаллий бозорлардаги нарх-наволар тўғрисида тўлиқ ахборотга эга бўлиши йўлида ҳаракат қилинмоқда. Булар орасида вилоятимиз тадбиркорларининг талаб ва тақлифлари ҳам кенг ўрин олаётгани, хусусан, ўзлари ишлаб чиқараётган маҳсулотларини замонавий усулда реклама қилишга ўрганаётгани қувонарлидир.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ВАШИНГТОНДАГИ УЧРАШУВЛАР

Кейинги кунларда жаҳондаги кўпгина йirik давлатларнинг бошлиқлари ҳамда ҳукумат раҳбарлари АҚШ пойтахти Вашингтонга ташриф буюрдилар. Шу жумладан, Олмония Федератив Республикаси канцлери Герхард Шрёдер ҳам океан ортига сафар қилди. У Вашингтонда АҚШ президенти Жорж Буш билан юзмаюзу мулоқотда бўлиб, айни пайтдаги дунёвий масалалар юзасидан фикр алмашди.

Хусусан, терроризмга қарши кураш, Афғонистон иқтисодийетини тиклаш, жаҳондаги мамлакатлар ўртасидаги ижтимоий ва сиёсий муносабатларни янги поғонага кўтариш масалалари ўртага ташланди. Учрашувда Олмония канцлери Афғонистонда Олмония ҳарбийлари бўлмаса ҳам, биз Ҳ.Карзай ҳукумати-

НОМЗОД ТАНЛАШ ОСОН БЎЛМАДИ

Яқинда Япония ташқи ишлар вазирлигида қўрилмаган воқеа содир бўлди. Гап шундаки, бош вазир Дзюньитиро Коидзумининг ўзи танлашга Макико Танака хоним уч нафар муовини билан даъватан вазибаларидан озод қилиндилар. Бу воқеа, шарҳчиларнинг фикрига қараганда, ташқи ишлар маҳкамаси обрўйига салбий таъсир кўрсатди. Янги номзод танлаш қийин бўлди. Аввал БМТнинг қочоқлар бўйича агентлиги раҳбари Садако Агата номи тилга олинди. Лекин, у тақлифини рад этди. Шундан сўнг ташқи ишлар вазирлиги 61 яшар Иорино Кавагути хоним тайинланди. У амалдаги ҳукумат тар-

КАРОРДАН НОРОЗИЛИК

Африка қитъасининг йirik мамлакатларидан бири — Зимбабведа айни кунларда нохуш вазият юзага келмоқда. Чунки, мамлакат президенти Роберт Мугабе фуқаролар эркинлиги ва уларнинг кундалик ҳақ-ҳуқуқларига дахлдор қарор қабул қилганидан сўнг, норозиликлар бошланди. Зимбабведаги сиёсат арбоблари бу қарор халқро тамойилларга зид деб ҳисобламоқдалар. Шунинг учун яқинда бўладиган президентлик сайловларини ҳаққоний равишда ёритиш ҳам қийин бўлиши мумкин.

ЭХТИЁТКОРЛИК ЯХШИ

АҚШ давлат департаменти мамлакатнинг Покистондаги фуқароларнинг эҳтиёткорликка

АМАЛ УЧУН ЖАНГ

Афғонистон пойтахти Қобулдан жануброқда жойлашган Пактия вилоятида яна ўқ овозлари эшитила бошланди. Маълум бўлишича, бу ерда ҳокимиятнинг тўлиқ эгаллаб олишга ҳаракат қилаётган толиблар кетганидан кейин аҳоли томонидан тайинланган вилоят ҳокими Аҳмадзай Сайфулло гуруҳи билан Ҳамид Карзай ҳукумати томонидан тайинланган Пошо Хон Задран тарафдорлари ўртасида ҳарбий тўқнашувлар бўлмоқда. Сўнгги бир неча кун ичида 60 нафар киши қурбон бўлди. Аф-

ЭРКИН ТИЖОРAT МИНТАҚАСИ

Мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий муносабатларнинг ривожига ҳамма томонлар учун фойда келтириши табиийдир. Шу боисдан бўлса керак, Хитой Халқ Республикаси ҳамда Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатлари келажакда, яъни 10 йил ичида эркин савдо минтақасини вужудга келтириш гоёсини олға сурдилар. Бу уюшмага дастлаб аъзо бўлган мамлакатлар ишга киришдилар.

АЖАБТОВУР ТОМОША

Америкалик Майк Говард деган шахс яқинда ғалати томоша кўрсатди. Мичиган штати фуқароси бўлган бу йигит 6 000 метр баландиликда бир шардан иккинчи шарга уланган арқон устидан юриб ўтди. У ўзининг бу томошасида дарбозлар тутадиган лангардан фойдаланди, холос. М.Говард ушбу «мардлиги» учун муносиб мукофот олди, деб ёзди «Нью-Йорк Таймс» газетаси.

Интернет ва жаҳон оммавий ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди.

(ЎзА).

ГЎЗАЛЛИК ФАСЛ ТАНЛАМАЙДИ

Рўйи замин сайқали бўлмиш қадим Самарқанд шаҳри йилнинг барча фаслида ҳам бирдек фусункор. Айниқса, шаҳар киш фаслида, борлик оппоқ қорга бурканган чоғда, шишадек тиниқ осмон остида ва атроф жимжит бир ҳолатда сизу бизга сирли афсоналар сўйлаётгандек туюлади гўё.

рига боқиб, тиниқ ва мусаффо киш ҳавосидан ҳузурланаиб нафас олиш ҳар қандай инсоннинг кўнгил тубидаги энг эзгу ҳис-туйғуларини қитқилайди.

Суратларда: Самарқанд шаҳрининг қишки манзараси. Т.НОРКУЛОВ (ЎЗА) олган суратлар.

ФАНЛАРНИНГ БОБОКАЛОНИ

Математика барча фанларнинг бо-бокалони. Унинг фан бўлиб шаклланиши эраимиздан олдинги II-III асрларга бориб тақалади. Манбалардан математика дастлаб Мисрда, Бобилда, Грецияда ривожлангани маълум.

Одамзотнинг биринчи авлодлари ташқи муҳитдан олган маълумотларини тасвирлаш ва таққошлаш бўйича ажойиб ишлар қилганлар. Микдорий жиҳатдан таққошлашда санок тизими асосий ўрин тутган бўлса, маълумотларни акслантиришда ҳар хил белгиларни қўллаш ҳам яхши самара берган. Умуман, бир тасаввур қилиб қўрилса, ҳар бир рақам ва белгидунёга келиши, тасвирланишининг тарихи ниҳоятда буюк кашфиёт ҳисобланади.

ЧЕМПИОНЛАР АНИҚЛАНДИ

Бокс бўйича Қорақалпоғистон Республикаси биринчилиги учун 1984-85 йилларда тугилган ўсмирлар ўртасида бўлиб ўтган мусобақа якунланди. Икки кун давом этган мусобасиз бахсларда Нукус шаҳридан Кўнис Матсапаев, Асқар Жуманов, Қўнғирот туманидан Комил Қўчқоров, Хўжайли туманидан Саламат Примбетов, тўртқўллик Комилжон Дўйсенов ўз вазн тоифасида Қорақалпоғистон чемпиони бўлди.

САВОДХОНЛИК ОЛАМИГА САЁХАТ

Пойтахтимиздаги 45-гимназия мактабида «Саводхонлик оламига саёхат» номли маданий-маърифий тадбир бўлиб ўтди. Унда бошланғич синф ўқувчилари иштирок этдилар.

— Мактабданок болаларнинг маънавиятини шакллантириб, юксалтириб бориш Ватанга садоқатли, меҳр-оқибатли, баркамол инсонлар тарбиялашнинг муҳим омилдир, — деди илм маскани директори Дилдора Арипова. — Бугунги тадбирнинг яна бир аҳамиятли томони шундаки, болажонларимиз ҳуқуққа оид мавзулар билан ҳам танишдилар. Хусусан, гиёҳ-

шар ва қўшиқлар, Навоий, Бобур каби бобокалонларимизнинг она юрт, волидалар, муҳаббат, вафони вассф этувчи ғазалларини эур маҳорат билан ижро этдилар. Тарихимиз зарварақларидан ҳикоя қилувчи лавҳаларни тайёрлашда бошланғич синф ўқувчилари Наргиза Одилова, Манзура Ражабова, Дилфуза Дадамухамедова, Нодира Мирзобоева, Қариша Шарипова, Зулфия Курбанова болаларга яқиндан ёрдам бердилар. Х. ХАКИМОВА.

ИСТЕЪДОД СОҲИБЛАРИ

Юсуфжон қизиқ Шакаржон номидаги Фарғона вилоят театрида вилоят касба уюшмалар кенгаши томонидан меҳнаткашларнинг адабиёт, санъат ва бадий ҳаваскорлик соҳасидаги иштирокчиларини рағбатлантириш, улар орасидан истеъдод соҳибларини аниқлаш мақсадида «Ўзбекистон - Ватаниманим» кўрик-танлови ўтказилди.

Ислоҳот одимлари

Феруза Умарова, Гуллола Абдиева, Гулноз Чоршанбиева, Зулхумор Ружева, Зулайхо Исломова каби ёшлар гилам тўқиш сирларини пухта ўрганиб олганлар. Уларнинг моҳир қўлларидан сайқал топган Туркия ва Хива усулида тўқилган гиламларининг бозорда харидори кўп.

Замонавий асбоб-ускуналар, компьютерлар, кўргазмалар қуроллар билан жиҳозланган, тажрибали ўқитувчи ва ишлаб чиқариш усталари машғул олиб бораётган бу илм даргоҳини кўриб, беихтиёр ҳавасимиз келди ва бу масканда ўзлгини кашф қилаётган иқтидорли, билимли ва меҳнатсевар касб-хунар эгалари сиймосида келажаги порлоқ юрт сийратини кўргандек бўлдик.

ЁЛҚИН.

Гарчанд давр сиёсати туфайли шеърият мулки султони — Ҳазрат Навоий асарларини қўлига солиб ўрганган эсақ-да, у миллатимиз фахри, халқимиз маънавияти кўзгусидаги гавҳар лиёт-ини чоп эттиришга, ўзбек адабиётини янги номлар ва асарлар билан бойитишда, миниатюралар албомларини тузишда, кўлэмалар институтини яратишда ҳам фаолият кўрсатди.

Хазина турмушларида фойдаланиб юришган» деб фанларниб кўрдилар... Эсимда, ўша кун Навоийхонликка йиғилган-

НАВОИЙНИ ЭЪЗОЗЛАБ

Мен ҳар гал устоз ҳақида ўйлаганимда, кўз олдимда Навоий сиймоси амалга оширган атоқли олим, улуг шарқшунос, жаҳон адабиётининг билимдони, филология фанлари доктори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Ҳамид Сулаймоновнинг хизматлари бекиёс. Ўзбек адабиёти, хусусан, навоийшуносликни жаҳон миқёсига олиб чиққан, ўзбек миллий маданияти, маънавиятига оид нодир кўлэмаларни юртга жамлаган, дунё кезиб миллий меросимиз битикларини топиб, Ватанимиз Ўзбекистонга келтирган фидойий инсон эди у. Давр тазйиқлари, ганимларнинг «миллатчи», «антисовет», «диндор» деган тамгалари, гайри интиқларига қарамай, Ҳамид ака халқимиз, миллатимиз маънавияти гушанидаги уяётган чирокларни ёқиб учун тинмай, чет эл сафарларида бўлар, қардош республикаларга илмий экспедициялар қануштираб, Навоий номидаги Давлат адабиёт музейи учун материаллар ахтарар, шу музейни ташкил этиш учун елиб-югурар, «Адабий мерос» тўпламлари ва кейинчалик шу номдаги журнал чоп этишдек савобли ишларга бошчилик қиларди. Бундан ташқари, у Навоийнинг «Кул-

лар орасида шоир Назармат, Ҳамид Сулаймонов ва рафиқалари Фозила Сулаймонова каби мен танийдиган олимлар бор эди. Маърузалар бошланди. Мен «Навоий тасвирий санъатда» мавзусида сўзладим. Айниқса, Ҳамид Сулаймоновнинг Навоий ижоди ва ҳаётига бағишланган маърузалари ҳаммага ёқди. Навоийхонлик тугагач, Ҳамид Сулаймонов мусаввир Жавлон Умарбеков яратган «Навоий ва Хусайн Бойқаронинг болалиги» асаридан олинган рангли суратларни кўриб, синчиқлаб «Жуда яхши чиқибди. Бу ишни давом эттириш, тадқиқот талаб экан, ёрдам керак бўлса, тортинмаслик керак» дедилар.

Бир кун суҳбат чоғида кизик воқеани эсладилар. Афғонистондаги кутубхонага борганларида меҳмон сифатида ҳурмат қилиб, миллий одатларига кўра кўлга сув қуйиб, сочиқ тунтишибди. Ҳамид Сулаймонов «Бирор егулик нарса бўлса керак, меҳмон қилиб, сўнг кўлэмаларни кўрсак керак», деб ўйласалар, тўғри кутубхонага бошлашибди. Гап маънавият маркази музейга бориб тақалганда Ҳамид Сулаймонов: «Илгарилари музей нима ўзи, ҳеч ким тушунмаган. Қандайди бирор нарса берадиган жой бўлса керак, деб ўйлашган. Бирин-кетин музейлар ташкил топгач, «ажойибхона»га тушидик, дейишган. Сирасини айтганда, «ажойиб» дегани ўзи нафосат, гўзаллик чоп этишдек савобли ишларга бошчилик қиларди. Бундан ташқари, у Навоийнинг «Кул-

Ииллар ўтди. Ҳамид Сулаймонов саъй-ҳаракатлари билан ташкил этилган Навоий номидаги кўлэмалар институти ва музейи эндиликда ўзбек халқининг фахри бўлиб қолди. Ҳар сафар Навоий кўчасидан ўтаётганимда, буюк бобомиз Мир Алишер Навоий ва навоийшунос олим Ҳамид Сулаймоновни эслайман.

Маҳмуд АХМЕДОВ, Ўзбекистон Бадий Академияси санъатшунослик илмий-тадқиқот институтининг илмий ходими.

ТИШЧЎТКА ЎРНИГА ОЛМА

Америкадаги тиш врачлари бирлашмаси бир неча йил кузатишлардан сўнг олма тишини яхши тозалайди, деган хулосага келдилар. Олмани чайнаганда оғизда мавжуд бўлган бактериянинг 96,7 фоизи йўқолади.

Апельсинда ҳам худди шундай хусусият бор. Битта апельсин ёки олма истеъмол қилгач, оғиз чайиб ташланса, бас, тиш чўтка билан тиш ювиб овора бўлмаса ҳам бўлади.

Ақсарият хашорат, парранда ва сут эмизувчи ҳайвонларнинг кўзлари рангларни ажратишда одамдан бутунлай фарқ қилади. Хашорат, парранда ва ҳайвонларнинг рангларни ажратиши бир-бириникига ўхшамайди.

ЖОНЗОТЛАР РАНГИ ҚАНДАЙ КЎРАДИ?

Асаларилар қизил рангни кўрмайди, лекин кўз рангни жуда яхши ажратади. Улар ультрабинафша нурларни бошқача ҳис қилади. Девяри ҳамма оқ ранглар ультрабинафша рангларни ўзига олгани учун бўлса керак, гуллар асалариларга кўк-зангор бўлиб кўринади. Асаларилар қизил рангни кўрмагани холда, капалаклар жуда яхши ажратади. Тovuқ эса қизил, зангори, сариқ ва кўкзангор ранглари жуда яхши фарқ қилади. Бойқуш ва кўршапалаклар эса рангларни умуман кўрмайди.

АРМУФОН

лари билан ҳамкорлик ҳам ўз ижобий натижаларини бера бошлади. Масалан, Европа Ҳамжамиятининг ИНТАС дастури асосида иш юритаётган Россия ва Ўрта Осиёдаги мусулмон маданияти (XVIII-XX асрлар) гуруҳи, Оксфорд Ислоҳот тадқиқотлари маркази билан ҳам илмий ҳамкорлик шулар жумласидан. Олий ўқув юрти ўзининг илмий-оммабоп нашрларига ҳам эга. Ўзбек ва рус тилларида чоп этилган «Шарқ маънаси» («Маяк Востока» ва «Шарқшунослик») («Восточноеведение») журналлари саҳифаларида ёритилаётган мақолалари кўпчилигида кизик муҳим ўрин тутмоқда. Дарвоқе, чет мамлакатлар илмий марказлари билан ҳамкорлик ҳам ўз ижобий натижаларини бера бошлади. Масалан, Европа Ҳамжамиятининг ИНТАС дастури асосида иш юритаётган Россия ва Ўрта Осиёдаги мусулмон маданияти (XVIII-XX асрлар) гуруҳи, Оксфорд Ислоҳот тадқиқотлари маркази билан ҳам илмий ҳамкорлик шулар жумласидан. Олий ўқув юрти ўзининг илмий-оммабоп нашрларига ҳам эга. Ўзбек ва рус тилларида чоп этилган «Шарқ маънаси» («Маяк Востока» ва «Шарқшунослик») («Восточноеведение») журналлари саҳифаларида ёритилаётган мақолалари кўпчилигида кизик муҳим ўрин тутмоқда. Дарвоқе, чет мамлакатлар илмий марказ-

Ўзбекистон Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Марказий кўмитаси Ўзбекистон Фанлар Академияси билан ҳамкорлик қилиб «Навоий ва Ҳамид Сулаймоновнинг болалиги» асарини таъриф қилди. Бу асарнинг таърифи «Навоий ва Ҳамид Сулаймоновнинг болалиги» асарини таъриф қилди. Бу асарнинг таърифи «Навоий ва Ҳамид Сулаймоновнинг болалиги» асарини таъриф қилди.

ISHONCH
МУАССИС:
Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир хайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Сафар Остонов, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиков, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.
E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-87-73. Хатлар, реклама ва эълонлар бўлимлари 56-85-43.
Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган
Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилади 21.30

Максималми: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134
Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот кўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва сақлаланди. Офсет усулида босилди. Ўлчами А-2. Ҳажми 2 босма табоқ, Сотувда эркин нархда.
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Қорхона манзили: «Буюк Тўрон» кўчаси, 41-уй.